Glas Zaveznikov

Dnevnik P. W. B.

Leto I - Št. 8

Cena 2 Liri

TRST, četrtek 28. junija 1945

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Via Silvio Pellico n. 8. — Telefon št. 93854, 7853, 93851.

OGLASI: Cene za milimeter v ine (širokost ene kolone): trgovski L. 7. Mrtvaški L. 18 (Zalovalna obvestila L. 36). Poročila L. 9. Finance, pravni oglasi L. 12. V vsebini časopisa L. 12. Davčni dodatki. Plačuje se vnaprej. Unione Pubblicità Italiana S. A. Trst, via Silvio Pellico št. 4. — Telefon št. 94044. Cena vsake številke L. 2 (zastanki L. 4).

Govor predsednika Trumana na zaključni seji v San Franciscu

Njegova trdna vera v uspeh ustanovne listine za dosego dolgotrajnega miru

San Francisko, 28. junija

Predsednik Truman je pri zaključnem zasedanju konference v San Franciscu imel sledeči govor:

«Gospod predsednik in gospodje delegati pri konferenci Združenih narodov za svetovno organizacijo. Današnji dan bo ostal nepozabljiv v zgodovini. Mi je zelo žal, da vas nisem mogel osebno pozdraviti pri otvoritvi konference. Prosil sem za prednost, da se Vam danes v imenu narodo v Združenih držav zahvalim za vse, kar ste naredili, ter Vam želim, naj Vas spremlja Bog na povratku v domovino. Vsakdo izmed Vas se lahko sreča z našimi meščani, ki so otroci ali potomci Vaših sorojakov. Ves naš narod je srečen in ponosen, da se je ta zgodovinska skupščina, v kateri smo prišli do tako važnih zaključkov, vršila v naši deželi. Ta narod pašteje milijone poštenih in domoljubnih Američanov, ki so potomci državljanov tistih narodov, katere vi zastopate ne konferenci.

Hvaležni smo Vam, da ste prišli. Upamo, da ste se pri nas dobro počutili, ter da se boste še vrnili.

Sestali ste se v San Franciscu pred devetimi tedni in ste prinesli s seboj upanje in zaupanje vseh narodov, ki ljubijo mir. Zaupanje, ki so ga Vam izkazali, je bilo upravičeno. Upanje, ki so ga imeli v Vaš uspeh, se je uresničilo. Listine Združenih narodov, katero ste podpisali, predstavlja trden temelj na katerega bomo lahko gradili boljši svet. Zgodovina Vas bo počastila za vse, kar ste napravili od zmage v Evropi do končne zmage nad Japonsko, v tej od vseh najbolj uničevalni vojni, ste zmagali nad vojno samo. Le upanje na takšno listino je v najbolj črnih dnevih vojne pomagalo in dajalo pogum prizadetim narodom. Listina predstvlja izjavo globoke vere narodov sveta, vere, da vojna ni neizbežna in da se mir lahko ohrani.

Popolen sporazum

Če bi imeli pred nekaj leti to listino in pred vsem bili trdno odločeni izvajati jo, bi milijoni tistih, ki so padli, še živeli. Če bomo v bodočnosti pokazali le nekaj neodločnosti v trdni volji poslužiti se je, bodo milijoni tistih, ki zdaj živijo, izgubili svoje življenje.

Mnogi so trdili, da je listina le prvi korak ik trajnemu miru. To je res. Važno je, da vse naše misli in vsa naša dejanja temeljijo na prepričanju, da je to res le prvi korak. Zapomnimo si dobro, da se je naša naloga zadovoljivo zacela, ter da moramo nadaljevati svojo pot z očmi, ki so uprte v končni cilj.

Ustava moje domovine je nastala po sporazumu, katerega so, kakor to listino, izdelali delegati, katerih mnenje je bilo zelo različno. Naša ustava je, kakor ta listina izvirala iz svobodne in čestokrat živahne izmenjave nasprotujočih si mnenj. Razvijala in rasla je, ter postala temelj boljši in popolnji zvezi. Listina se bo kakor naša ustava, v bodočnosti razvijala in izpopolnila. Nihče ne zahteva, da bi bila sedanjem stanju končno in popolno orodje; njena oblika ni dokončna in neizpremenljiva.

Ko se bo položaj na svetu spremenil, bo treba nekoliko popraviti listino. Ti popravki nam bodo zagotovili mir.

Mnogi so dvomili, da bi se lahko petdeset narodov, ki se razlikujejo po plemenu, veri, jeziku in kulturi, sporazumelo. Toda vse razlike so bile kmalu pozabljene, ker so bili vsi trdno odločeni najti sredstvo da ki bi preprečilo vojno.

Sporazumeli ste se kljub vsem razgovorom, debatam in različnim mnenjem. Izrazili ste odkrito, svobodno in jasno svoje mnenje pred očmi vseh, kot je to običaj pri narodih, ki ljubijo svobodo. Temu svetovnemu «forum» sta bile zaupani z vera in upanje 50 svobodoljubnih narodov. Nesoglasja so bila obvladana. Ta listina ni bila delo edinega naroda ali večje ali manjše skupine narodov.

Tako je bilo pokazano, da lahko narodi prav tako kot možje izgladijo nesoglasja in najdejo skupno podlago za različne interese. To je način demokracije. To je osnova za vzdrževanje miru v prihodnosti. Z Vašim soglasjem je zgrajena cesta za sporazume, ki bodo doseženi v prihodnjih letih.

Ta konferenca dolguje velik del svojega uspeha dejstvu, da Vi niste nikdar izgubili iz vidika glavni cilj, in da ste imeli skupno dolžnost ustvariti ustavo, listino za mir. To ste storili. Kljub mnogoštevilnim oviram, ki so se pojavile v obliki raznih problemov in nesoglasij v vprašanju novih meja, kontrole Nemčije, popravil, vojnih zločincev, in oblik vladavnj za evropske dežele.

V tej vojni smo preizkusili načelo združevanja in smo ugotovili, da dobro deluje. K smo združili naše gospodarske vire, naša vojna povelj stva in pogosto zbrali na posvetovanja naše glavne štane, smo dokazali, kaj vse premore združitev sile v vojni. Ta združena sila je prisilila Nemčijo na predajo in bo prisilila k predaje tudi Japonsko.

Ko so boji na bojiščih bili še v polnem teku, so Združeni narodi uspeli skleniti tudi gospodarske sporazume za dobo miru. Sklepi za pomožne ukrepe v Atlantic City-ju, za prehrano v Hot Springsu, za finance v Bretton Woodsu in za letalstvo v Chicagu so lep vzgled, kaj morejo doseči narodi, ki so odločeni živeti in sodelovati v svetu, v katerem bi drugače ne mogli živeti v miru.

Učinkovito orodje

Vi ste ustvarili učinkovito orodje za vzdrževanje miru, varnosti in za napredek človeštva. Svet jih mora zdaj samo uporabiti. Če jih ne bomo znali uporabiti, bomo izdali vse tiste, ki so padli, da bi dali nam možnost, da se sestanemo tukaj svobodni in varni, da bi ustvarili prav takšno orodje. Če bi mi tega ne storili iz sebičnih razlogov, v želji, da bi kateremu koli narodu ali majhni skupini narodov dali prednosti, bi zagrešili prav tako izdajstvo. Potrebno bo, da svobodoljubni narodi, ki so ustvarili to orodje, združijo svojo neomajno voljo, da bi uspešno uporabili ustanovno listino. Ta naloga bo predstavljala težko preizkušnjo za našo moralno silo in za našo vztrajnost. Vsi bomo prisiljeni priznati, brez ozira kakšna je naša sila, da si ne moremo dovoliti, da bi vadno delali, kar se nam dopade. Noben narod, nobena skupina narodov ne more in ne bo mogla pričakovati nobene posebne prednosti, ki bi mogla škodovati drugemu narodu. Če kateri koli narod želi lastno varnost, mora biti pripravljen sodelovati z drugimi narodi pri zajamčenju varnosti vseh. To je cena, katero mora vsak narod plačati za svetovni mir. Če ne bomo pripravljeni plačati te cene, cene, ki je stvarno primerna, tedaj nobena organizacija ustvarjena za vzdrževanje svetovnega miru, ne bo mogla rešiti postavljene naloge.

Močne vojaške sile so nastale v tej vojni, ki so zdaj popolnoma izvežbane in opremljene za vojno. Toda nimajo nobene pravice, da bi obvladale svet v dobri miru. Zato smo tukaj sklenili, da mora biti sila in moč uporabljena samo za vzdrževanje misu v svetu, ki ne bo več poznal vojne.

Veliki narodi sveta morajo označiti pot k svetovni pravičnosti. Načelo pravičnosti je temeljni kamen naše ustanovne listine, načelo, ki nam bo služilo za vodnika pri našem delu, ki ne zahteva od nas besed, ampak stvarne čine stalnega sodelovanja.

Zdaj je prikladen trenotek, da pripravimo načrte za delo, prišel je trenotek, da izvršimo ukrepe, prišla je ura dela. Naj bi vsak izmed nas storil, kar je v njegovi moči, med lastnim narodom, da bi bila takoj sprejeta ustanovna listina in tako postala živa stvar.

Jaz bom takoj predložil ustanovno listino ameriškemu senatu. Prepričan sem, da je narod moje domovine kot njegovi predstavni ki v senatu naklonjen takojšnjemu sprejemu ustanovne listine.

Pravičen in trajen mir ne moremo doseči samo z diplomatskimi sporazumi ali samo z vojaškim sodelovanjem. Izkušnje učijo, kako globoke korenine je pognalo seme vojne zaradi gospodarskega tekmovanja in socialne nepravičnosti. Ustanovna listina priznava to dejstvo, ker predvidela tudi sodelovanje na gospodarskem in socialnem polju, ki predstavlja glavni del celega dogovora.

Mednarodno sodelovanje

Ustanovna listina je ustvarila sredstvo za mednarodno sodelovanje med ljudmi in narodi dobre volje, da si bodo mogli medsebojno pomagati in izločiti gospodarske in socialne vzroke spopadov. Umetne in negospodarne trgovinske pregrade bi morale biti odstranjene, da bi se dvignila kiviljenjska ravan največjega možnega števila ljudi na vsem svetu, saj je svoboda pred pomanjkanjem ena izmed štirih glavnih svobod, za katere smo se vsi bojevali. Veliki in močni narodi bi morali prevzeti vodstvo na gospodarskem polju prav tako kot na vseh drugih poljih.

Ta listina nam daje razloge za upanje, da bomo mogli priti do splošne izjave o človeških pravicah, ki bi jo mogli sprejeti vsi zainteresirani narodi. Izjava o človeških pravicah bi morala postati del mednarodnih odnošajev prav tako kot je naša izjava o človeških pravicah del naše ustave. Ustanovna listina ima cilj, da doseže in zajamči spoštovanje človeških pravic in osnovnih svobošč in. Če ne bomo mogli doseči teh uspehov za vse može in žene v vsaki deželi, brez ozira na razlike v rasi, jeziku ali veri, ne bomo mogli doseči trajnega miru in varnosti. Na podlagi te ustanovne listine lahko začne svet upati na trenotek, ko bodo vsa človeška bitja začela živeti dostojno kot zvobodni ljudje.

Svet se je naučil še enkrat, da narodi da spozmajo resnico, morajo čitati in poslušati resnico, učiti in naučiti se resnice. Mi moramo najti način, ki bo omogočal stalno in obilno izmenjavo misli, ker to je pot k boljšim in strpnejšim odnošajem med narodi in ljudstvi.

Neuspeh sovražnika

Z Mussolinijem še ni mrl ves fašizem. Hitler je mrtev toda prvotno seme njegovega blaznega razuma ima še globoke korenine v glavah nekaterih fanatikov. Mnogo lažje je odstaviti samodržce in uničiti koncentracijska taborišča, kot pa zatreti ideje, ki so bile njihov izvor in silà. Zmaga na bojnem polju je bila neobhodno potrebna, toda to ni zadosti. Pošteni narodi morajo biti trdno odločeni, da zatro zločinski duh, ki je v poslednjem desetletju obvadoval svet, če hočejo doseči resničen in trajen mir. Reakcionarne in samodržke sile na vsem svetu skušajo preprečiti, da bi Združeni narodi ostali enotni.

Celo v trenotku, ko je bilo že na tem, da bo osni vojni stroj v Evropi popolnoma uničen, ko smo stali že neposredno pred njegovim koncem, so naši nasprotniki skušali uničiti vezi, ki so vezale Združene narode. Niso uspeli. Toda še bodo poskušali, ker to poskušajo še celo zdaj. Njih cilj je bil in je e zdaj samo v tem, da nas razdelijo in potem uničijo. Skušajo vedno dosoči, da bi zaveznik začel sumiti drugega zaveznika, ga zasovražil in potem zapustil. Toda jaz vem, da govorim v imenu vsakega izmed vas, če trdim, da bodo Združeni narodi ostali enotni. Ne bodo dovolili, da jih sovražna propaganda razdeli, ne pred niti po porazu Japonske. Z našo ustanovno listino ste uresničili ideal največjega moža naše generacije, Woodrowa Wilsona. S sprejemom naše ustanovne listine ste se približali tistem cilju, za katerega je delal, se bojeval in dal svoje življenje hrabri vodja druge svetovne vojne Franklin Delano Roosevelt.

Z ustanovno listino ste uresničili želje mnogih slavnih mož vaših lastnih dežel, ki so posvetili svoja življenja svetovni mirovni organizaciji.

Nas in vse naše narode čaka naloga, da uresničimo besede, katere ste tukaj napisali. Na naši odločnosti sloni upanje tistih, ki so padli, tistih, ki živijo, tistih, ki bodo se padli in tistih, ki se bodo šele rošiviljenjem v svetu svobodnih narodov v dostojnih življenjskih razmerah. Ta nova mirovna zgradba se dviga na teh temeljih. Ne opustimo izkoristiti te edine prilike in ustvarimo splošno pravilo za razumen postopek, ki bo veljal za ves svet in zagotovil trajen mir pod vodstvom božje previdnosti.

ZASTAVE Z. N.

Zastave združenih narodov plapolajo na trgu pred palačo, v kateri se je vršila konferenca v San Franciscu.

Program nove norveške vlade

Oslo, 28. junija

Norveška agencija je včeraj sporočila, da je nova norveška vlada izdelala načrt za svojo zunanjo in notranjo politiko. Program obljublja hitro in popolno čiščenje vseh socialnih slojev in podčrtava potrebo združenja javnega in osebnega interesa, da bi vsi imeli delo, da se poveča proizvodnja in doseže pravična razdelitev.

Načrt predvideva tudi nakazilo za pomoč, katero bodo dobile družine tistih, ki so sodelovali, v tajnem pokretu. Pomoč bo iste vrste kot je pomoč, ki jo dobivajo družine tistih, ki pripadajo vojski.

Kar se tiče zunanje politike program obsega namen ur rditi sistem mednarodne varnosti, pri katerem bo tudi Norveška sodlovala.

Japonski narod pod pretnjo izkrcanja

Tritisoč ton bomb na tovarne na otoku Honšu
Operacije v Burmi - Napredovanje na Kitajskem

London, 28. junija

Jan Munro, posebni poročevalec Reuterja, sporoča, da je kabinet opomnil japonski narod, da se nahaja sedaj v najtežjem položaju, odkar so Mongoli pred 700 leti napadli Japonsko..

Poslanica, podpisana od ministra predsednika Amm. Kantaro Suzu, ki pravi: «Sedaj je odločilen trenotek za usodo japonskega cesarstva in naše svete zemlje, katero so naši predniki uspeli braniti pred vsakim tujim sovražnikom. Tudi danes mora biti na vsak način branjena. Suzuki se je spomnil na mornarico, katero je mongolski kan Kublaj brez uspeha poslal, da zasede leta 1281 japonski otok Kiushiu.

V poslanici je kabinet prvič javil izgubo Okinawe in hvali izdržljivost in prezir smrti japonskih čet». Istočasno je bil izdan opomin, da se bodo zračni napadi na Japonsko najbrže še ojačili, in se lahko pričakuje invazija.

Skoraj 500 velikih bombnikov, ki so preleteli 100 milj oporišč na Pacifiku, so vrgli veliko količino bomb na orožarno v Nagoji, na Osako in druge cilje, kateri so izgubili eno tretjino svoje produktivne moči.

Uradno javljajo, da je okoli petsto ameriških letečih trdnjav v spremstvu lovcev odvrglo več kot tritisoč ton visoko eksplozivnih bomb na deset letalskih tovarn za topove in za municijo na otoku Honshu, ki je del japonskega matičnega ozemlja.

Vrhovni stan za jugovzhodno Azijo javlja, da je močno deževje preprečilo operacije na birmanskem ozemlju, kier je bitka prešla v spopade posameznih izvidnic in topniške dvoboje. Pri preglovanju ozemlja okoli 64 km. južno od Prome v vzhodni Burmi so zavezniške izvidnice našle 7 praznih japanskih vasi.

Včeraj je zopet kolona Kitajcev napadla Linchow, bivše ameriško letalske oporišče. Brzojavke javljajo, da se borbe nadaljujejo v vzhodnih in jugozahodnih predmestijh. Ameriška letala so napadla japonska letališča, železniške cilje, rečno ladjevje, in podpirala suhozemno vojsko. Kitajski glavni stan javlja, da so kitajske čete, ki prodirajo ob železniški progi Hwai-ChowKwangsi, prešle že okoli 10 km. od Linchowa.

Ameriški lovci so napadli letališče vzhodno od Tzinah, ob železniški Cagtung. Glavni stan generala Wedemeyera javlja, da so včeraj lovci 14. letalske skupine zadeli nekoliko japonskih ladij na Rumeni reki.

Prepovedana selitev Japoncev na Filipine

Manila, 28. junija

Predstavniki Filipinov so včeraj potrdili zakonski predlog, ki prepoveduje selitev Japoncev na Filipine.

KRATKE VESTI

Iz verodostojnega zavezniškega vira smo izvedeli, da je britanska policija aretirala v Hamburgu Hitlerjevega polbrata Alojza Hitlerja, ki je bil lastnik pivovarne.

Pariški časnikarji grozijo, da bodo prišli s stayko, ker ni bil dosežen sporazumo plačah med njimi in lastniki listov. Časnikarji so prišli v stik z ostalim osobjem časnikarske industrije, stavci prodajalci, da bi podvzeli enotno akcijo.

Predsednik Truman je danes čestital admiralu Chester Nimitzu za dolgo vrsto zmag, ki jih je dosegla mornarica v vojni proti Japonski. Nimitz ni hotel podati časnikarjem nikakršnih vesti o svojem obisku, toda član predsedniškega spremstva je dejal, da se je admiral Nimitz nahajal v San Franciscu po drugih opravkih in ga je predsednik poklical k sebi.

Radio Bruxelles je javil, da so desničarski člani poslaniške zbornice in senata soglasno odobrili izjavo, v kateri izražajo svojo vdanost kralju Leopoldu. Izjava pravi: «Člani desnice poslaniške zbornice in senata izražajo svojo veliko zadovoljstvo k kraljevi poslanici, ki utrjuje vez med državnim poglavarjem in predstavniki naroda».

Dopisovanje s slovenskimi delavci v Franciji

Trst, 28. junija

Popolkovnik F. J. Armstrong, poveljnik Trsta in ozemlja Julijske pokrajine, ki je pod oblastjo Zavezniške vojaške uprave, objavlja sledeče:

Ob osvoboditvi Sardinije leta 1943 je bilo tam znatno število Slovencev iz Julijske pokrajine. Slovenci so se pridružili ameriški vojski, ki je iz njih organizirala delovne bataljone. Pozneje so odšli v južno Francijo obenem z ameriško vojsko, kjer se nahajajo še zdaj dobro preskrbljeni in oblečeni. Naravno je, da želijo priti čimpreje v stik s svojimi sorodniki.

Poveljstvo odseko «Delta» ameriške vojske v južni Franciji je dne 21. t. m. poslalo višjega častnika svojega glavnega stana, da bi uredil poštni promet med temi vojaki in njihovimi sorodniki v Julijski pokrajni in nasprotno.

V tej zvezi je bil sklenjen naslednji sporazum:

1.). Po 6. juliju bo prišla pošiljka pošte iz južne Francije na glavni stan Zavezniške vojaške uprave v področju Trsta za sorodnike teh vojakov iz Julijske pokrajine. Podobne pošiljke bodo sledile približno vsakih deset dni; pošta bo prihajala direktno po zračni poti ali s avtomobili.

2.). Dokler ne bo obnovljen promet v vsem zasedenem ozemlju, je bil naprošen Rdeci križ v Trstu, da poskrbi za prevzem in dostavo pisem v zasedenem področju Julijske pokrajine. Rdeči križ je izjavil, da je pripravljen prevzeti na sebe skrb za dostavo pošte. Razen tega je predsednik krajevnega Narodno osvobodilnega odbora gospod Bevk bil tako ljubezniv, da je dal zagotovilo, da bo uredil podoben dogovor s pristojnimi činitelji Jugoslovenskega rdečega križa za dostavo pošte v ozemlju, katero je zasedla jugoslovanska vojska.

3.). Pošiljatelji pisem v južni Franciji so bili obveščeni, da javijo svojim sorodnikom svoj naslov, ki mora sestavljen na sledeči način:

Vojakovo ime: (ime in priimek), edinica, A.P.O. No., c/c A.M.G. Area H. Q. - Trieste.

Vso pošto je treba predati Rdečemu križu v zasedenem področju ali Zavezniški vojaški upravi, glavni stan v področju Trsta, ki bodo poskrbeli za odpremo v Francijo.

Gospod Bevk, predsednik krajevnega Narodno-osvodilnega odbora urejuje podoben dogovor za pisemsko pošto, ki bo prišla iz ozemlja, ki je zasedeno od jugoslovanske vojske. Majhno število pisem je prišlo iz južne Francije dne21. t. m., katera zdaj razpošiljajo. Kdorkoli prejme takšno pismo in želi poslati odgovor po pošiljki, ki odhaja 6. julija, naj naslovi pismo po zgoraj navedenem načinu in ga izroči Zavezniški vojaški upravi, glavni stan za trčaško področje do 5. julija t. l.

Izvoz blaga iz Anglije

London, 27. junija

Novi ukrepi, ki jih je izdalo ministrstvo trgovine, bodo ukinili več težkoč, ki so do zdaj ovirale proizvodnjo in izvoz nekaterih vrst industrijskega blaga, kot jedilni pribor, predmete iz azbesta in kovin. Ti ukrepi bodo zadovoljili potrebe notranje trgovine in izvoza.

OBSODBA GEORGES CLAUDE-a

Dosmrtna ječa za izumitelja leteče bombe

Pariz, 28

Francoski učenjak Georges Claude, izumitelj leteče bombe, je bil danas obsojen na dosmrtno ječo. Javni tožilec je zahteval smrtno kazen, ter dejal: «Vi boste streljan zaradi Hitlerja čes nekaj dni.» V obsodbi je izrečena tudi zaplenitev vsega premoženja, izguba vseh civilnih pravic in izključitev iz vrst «Logije časti».

Reuterjevo poročilo pravi, da je Claude kot izumitelj raketne bombe, uporabljal svoje laboratorije v pomoč Nemcem. Claude je izumitelj neonske razvetljave in veščak v proizvodnji tekočega zraka. Nagovarjal je Francoze, naj se vpišejo v prostovoljsko legijo proti boljševikom ali pa za prostovoljno delo v Nemčiji. Deloval je tudi proti Angležem, Rusom in Judom.

Zakon o nadzorovanju cen

New York, 27.

Ustvaritelj in ravnátelj ameriškega preiskovalnega zavoda — privatna organizacija za ekonomska preiskovanja — Leo N. Cherse je danes izjavil, da zarodi vojne ekonomije nastajajo v Združenih državah problemi za vrnitev v mirovno ekonomsko stanje. Dejal je: «Sedanje nesoglasje v kongresu o podaljšanju zakona o kontrole cen, je mnogo večja, kot bi se to zdelo povprečnemu opazovalcu. Kot mnogo drugih uradov, ki so bili postavljeni v času in za potrebe vojne, je tudi urad za kontrolo cen bil prisiljen podvzeti ukrepe, ki so naleteli na opozicijo ene ali druge skupine. Treba je bilo pričakovati razprav, ki so se vršile v kongresu o postopku pri nadzorovanju cen. Značilnost ekonomskega položaja Združenih držav je v tem, da nasprotniki ustalitve cen mislijo, da dviganje cen, ki pomeni višanje dobičkov, ni samo pozitiven faktor v vojni proti Japonski, ker bodri tvrdke k večji proizvodnji, temveč da tudi pomaga pri obnovitvenem procesu. Tisti, ki so za omejitev cen, soglašajo z mnenjem predsednika Trumana, da je nadzorovanje cen do danes zaviralo inflacijo in omejilo do skrajne meje porast življenskih stroškov. Te osebe kažejo na razne statistike, iz katerih je razvidno, da so se zvišali življenski stroški od leta 1939 za manj kot 30%, to je približno polovico zvišanja, ki je bilo ugotovljeno v prvi svetovni vojni. Prepričani so tudi, da je nadaljevanje kontrole cen življenske važnosti, da se prepreči v bodoče prav tisto inflacijo, ki nas je privedla ob koncu svetovne vojne v ekonomske stiske zadnjih 20 let.

OLJEVOD pod Rokavskim prelivom

Deset dni po izkrcanju v Normandiji je že deloval prvi oljevod. Podoceanski oljevod Pipe-Line Under The Ocean (P.L.U.T.O.) je bila največja vojaška naprava zaveznišklh oboroženih sil. Deset dni po inkrcanja v Normandiji je pod Rokavskim prelivom v polnem razmahu deloval prvi oljevod, ki je oskrboval vojaške kolone. Ko je zavezniška armada dospela v sredinjo Neemčijo, se je oljevod spremenil v veliko omrekj cevi v dolžini 600 km, ki je segalo do Frankfurta in razdeljevalo ogromno množino 120 milijonov sodov bencina.

Prve naprave

Delovanje oljevoda je doseglo svoj največji razmah v aprilu 1942, ko so Geoffrey Lloyd, minister za oskrbovanje vojaških oddelkov s kurivom in njegovi sarokvnjaki proučili problem. Nekateri izmed njih so smatrali dela za naizvedljivo ali vsaj za skrajno tvegano, toda vodilni inženjer Anglo-Iranian Oil Company je izdelal načrt za cevi, slične podmorskim brzojavnim in telefonskim kabljem brez ovojev in notranjega ogrodja. Istočasno je izdelal ladjo za polaganje podmorskih kablev, ki naj bi v nekaj urah napeljale cev preko Rokavskega preliva..

Načrt, ki ga je odobril ministerski predsednik Churchill, je izdelal v National Physical Laboratory, ki je tudi dokazal, da je mogoče izdelati cevi s premerom 7 m. in 7 cm. in naviti nato vod na valj, podobno vretencu. Za polaganje cevi je bila predelana vojna ladja «Perseplones». Na njen krov so postavili ogromen valj, ki je nosil več tisoč metrov cevi. Po enem letu poizkusov so bile predelane že štiri ladje.

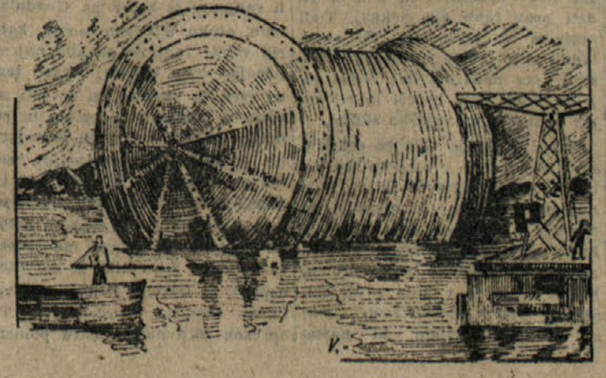

Takoj, ko je bila vodna gladina pri Cherbourgu očiščena sovražnih min je «P.L.U.T.O.» pričel graditi «zveze» z Normandijo. Po zasedbi Boulogne se je njihova smer premaknila od Normandije proti zahodu ter sledila bojem, da bi dosegla Anverso, Eindhoven in Emmerich.

Južno je «Pipeline» dosegel Ren pod Frankfurtom Organizacija oljevoda je bila laho odlično invedena (zgraditev naprav, namestitve črpalk, podporne elektročrpalne skupine), da je moral admiral Sir Bertram Ramsay priznati: «Samo ena naprava mi v vsem času invazije ni delala preglavic in to je «Force P.L.U.T.O.» Najbolj navdušen zagovornik naprave je bil kapetan I. F. Hutchin, stari podmorniški poveljnik, ki se je že v vojni v letu 1914-18 odlikoval po svoji tehnični izobrazbi.

Nova iznajdba J. M. Guilloylea

Najnovejše občevalno sredstvo „faksimile“

Stroj, ki hipno podaja pisana poročila in slike po telefonu ali radiju

Najnovejša iznajdba, katero uporabljajo zaenkrat le v vojaške svrhe, se vedno bolj izpopolnjuje in bo, kakor predvidevajo strokovnjaki, po končani vojni, nadkriljavala vsa starejša občevalna sredstva.

Gre za stroj nazvan «faksimile», ki hipno podaja pisana poročila in slike po telefonu ali radiu.

Po končani vojni se bo stroj «faksimile» uporabljal v najrazličnejše svrhe občevanja: zakaj le faksimile more prepisati na zelo enostaven način težavno poročilo kot da bi bilo najenostavnejše. Postopek je tako prikladen, da ne more priti do nesporazumov med odpošiljateljem in prejemnikom poročila.

S pomočjo tega stroja bo mogoče odposlati brzojavko prav tako enostavno kot odposlati pismo. Brzojavko bo treba spustiti v odprtino na prednji strani stroja, ki bo, vse ostalo sam od sebe avtomatično izvršil.

«Western Union», največja brzojavna družba Združenih držav, bo namestila takšne stroje v uradih trgovskih in industrijskih tvrdk, po hotelih, kolodvorih in drugih javnih prostorih. Kjer bo zaradi velikega obratovanja potrebno, bodo napravili centrale; v ostalem pa bodo stroji delovali s kovanim drobižem, kakor stroji, ki prodajajo znamke in cigarete.

Nekatere družbe pa so uvedle stroj faksimile, ne da bi čakale konca vojne. Tako je na primer neka železniška družba na Zahodu že uvedla v svojih določenih oddelkih stroje faksimile. S temi stroji podajajo vsa uradna poročila, ki so jih poprej dajali po telefonu. Isto je storila tudi neka velika zrakoplovna družba, ki uporablja faksimile za zvezo med Oaklandom in San Franciskom, da naznanja prihode in odhode potnikov, spremembe in preklice v poslednjem trenotku in vsako drugo poročilo. Med vojno so uporabljali faksimile na različnih bojiščih za podajanje poročil, zemljevidov, fotografij ozemlja in druga vojaška obvestila. Značilna je točnost in hitrost delovanja, ki ji ni primere. Brzojavni oddajni aparat n. pr. odda približno 60 na stroj pisanih besed na minuto.

Faksimile prenese v eni minuti cel list, na katerem je lahko 550 na stroj pisanih besed. Še dosti drugih stvari je, kot fotografije, načrti in diagrami, ki jih more le faksimile oddajati.

Francoska prošnja v pogledu Levante odbita

San Francisco, 28. junija

Ameriško časopisje je včeraj objavilo, da je predsednik konference Združenih narodov Stettinius odbil francosko zahtevo, naj konferenca imenuje komisijo treh oseb, ki bi vodile preiskavo o nedavnih sporih v Levanti.

Stettinius je baje odgovoril na spomenico, ki jo je podpisal vodja francoske delegacije na konferenci Joseph Paul Boncour, da izvršni odbor konference ne razpolaga s potrebno oblastjo, da bi moral biti francoski predlog poslan po običajni diplomatski poti in čakati na ratifikacijo listine združenih narodov.

«New York Times» javlja, da izjavlja francoska vlada v spomenici, da se «popolnoma zaveda», da vprašanje ne spada v pristojnost konference in zato ni njen namen predložiti nesporazum konferenci, ali provzročiti, da bi se o levantskih vprašanjih razpravljalo na konferenci.

Francoska vlada želi izrabiti samo navzočnost predstavnikov Združenih narodov v S. Franciscu in jih prositi za zaslombo pri načrtu, po katerem naj bi se določili trije pristranski člani, ki bi bili sprejemljivi za vse, ki naj proučijo izvor nasprotstva ter tako olajšajo rešitev.

Sirska delegacija na konferenci Združenih narodov je včeraj pozno zvečer objavila izjavo, ki zatrjuje, da je delegacija izvedela iz jutranjega časopisja o spomenici Paula Boncoura. Arabske delegacije so že prej zahtevale od konference, naj uvede preiskavo.

Izvežbani prevajalci

iz italijanščine v slovenščino (znanje nemščine ali angleščine priporočljivo naj se javijo zaradi namestitve pri uradu P. W. B. v Trstu, Via Mazzini, štev. 30. Prijave med 9 in 11 uro dopoldne.

Delo konference za vojne zločine

London, 28. junija

Zastopniki Velike Britanje, Združenih držav, Francije in Sovjetske zveze so na konferenci za vojne zločine, ki se je sestala v Londonu, izjavili, da je potrebno dokončati delo zbiranja dokazil, ki obremenjujejo nemške in druge vojne zločince. Ob koncu zasedenja je konferenca izdala poročilo, v katerem naznanja, da je bil dosežen sporazum glede nujnosti dovršitve dela. Časopisna poročila javljajo, da se v nekaterih krogih predvideva, da bodo ameriški pravni izvedenci zahtevali, naj konferenca sklene da bo vodila preiskavo na podlagi obtožilnih listin, za vse zločine, ki so bili storjeni proti osebam in lastnini od leta 1933 naprej.

Razgovori med Van der Meerschon in Van Ackeron

Brussel, 28. junija

Iz Solnograda se je vrnil Van der Meersch, ki je imel tridnevne razgovore s kraljem Leopoldom. Danes se je Van der Meersch razgovarjal z bivšim ministrkim predsednikom Van der Ackerom. Van Acker se je razgovarjal tudi z nekaterimi neuradnimi svetovalci, ki so se včeraj zvecer vrnili iz Solnograda. Med njimi sta predstavnik dveh velikih vseučilišč in predstavnika glavnega tajništva zvee belgijskih strokovnih zvez. Od neuradnih svetovalcev so odpotovali v drugi skupini grof Henry Caron de Wiart, voditelj konzervativne katoliške skupine v poslanski zbornici, socijalist Franz Fisher, podpredsednik senata, član katoliške stranke Moyersoen, socijalist Vinck, predsednik liberalne stranke Roger Motz in liberalni poslanec Mailstritz.

Zgodovinski dan v San Franciscu

PREDSTAVNIKI 50 NARODOV PODPISALI MEDNARODNO LISTINO

S. Francisco, 28 junija

Predstavniki 50 narodov so vsak posebej s kitajskim delegatom kot prvim podpisali listino, na katero gledajo narodi z upanjem za mir v bodočnosti.

Nekaj minut pred 23 uro — po pacifiškem vojnem času — so delegati Združenih narodov potrdili listino organizacije za mir in svetovno varnost v opernam gledališču v S. Franciscu, ki je bilo nabito polno in veličastno razsvetljeno. Po naznanilu, ki ga je dal predsednik, ki je bil takrat lord Halifax, da je bilo glasovanje soglasno, so delegati in gledalci vstali in dolgo ploskali. Predsednik Truman, je prispel z letalom v S. Francisco.

Prvi podpisi

Listino je prvi podpisal Dr. Wellington Koo v imenu Kitajske, ki je prva država, ki so jo napadle osne sile in se po osmih letih še vedno bori. Zdelo se je, kot bi listal po zgodovinski knjigi, ko so se delegati bližali veliki mizi, obdani z zastavami Združenih narodov. Po Kitajski je prišla na vrsto Sovjetska zveza s spomini na Stalingrad, na barikade v Moskvi, na Rdečo armado, ki je razbila moč nemške kopne vojske. Na to je bila na vrsti Velika Britanija, država, ki je ostala sama in je brez stokanja prenašala bombardiranje in leteče bombe. Četrta je bila Francija, premagana, izrečena nacistom, ki je pa vendar izšla iz groznega položaja. Združene države so sklenile, da podpišejo kot poslednja stranka. Na to je prišla ra vrsto Avstralija, ki se je nekaj časa nahajala skoraj brez orožja pred možnostjo sovražnega izkrcanja, med tem ko so se njeni sinovi borili daleč v Afriki in katere možje se vedno umirajo na Borneu, da bi osvobodili zemljo drugega naroda, ki ga je tudi član organizacije: Holanske. Sledila ji je Belgija, mala ponosna Belgija, ki sta jo vrgli ob tla dve vojni, Danska, dežela, ki je bila zasedena, toda nikakor ne zavzeta, Indija, ki se sedaj pogaja za novo ustavo, Holandska, ki je njeno mesto Rotterdam služilo Hitlerju, da je pokazal, kako se da z bombami razrušiti mesto, Norveška, država, ki je ustvarjena za mir in ki je bila prodana Quislingu, Filipini s epopejo na Corregidorju in Bataana in končno «poslednja, četudi ne najmanjša» žrtvovala svoje sinove in svoje hčere za svobodo drugih narodov.

Še nikdar ni izgledal S. Francisco tako praznično in svetovnjaško kot ob prisotnosti delegatov 50 narodov, ki se lahko končno po devetih tednih težkih in včasih vročih pogajanj odpočijejo.

Besedilo izjave

Besedilo izjave o zaključenih sporazumih za organizacijo Združenih narodov, ki ga je potrdilo 50 vlad, ki so bile zastopane na konferenci S. Francisco se glasi:

«Vlade, ki so zastopane na konferenci Združenih narodov za mednarodno organizacijo v S. Franciscu so potem, ko so se odločile, da bodo ustanovile mernarodno organizavijo pod imenom «Združeni narod, dolčile da bi morala biti sestavljena komisija, ki naj bi izvršila izvesne dolžnosti in fukcije, dokler ne stopi v veljavo listina «Združenih narodov» in ustanova Združenih narodov kot to predviderva listina, sklenile sledeče:

Ustanovljena je pripravljalna komisija Združenih narodov z namenom, da določi začasne sporazume za prvo sejo glavne skupščine, svet varnosti, gospodarskega in socijalnega sveta in sveta za zaupno upravo, za ustanovitev tajništva in za sklicanje mednarodnega pravnega sodišča.

Komisija bo sestavljena tako, da bo v njej po en zastopnik vsake države, ki je podpisala listino. Komisija bo določila lastna pravila o postopku. Funkcije in pravice komisije bo v času, ko komisija ne bo zasedala, vršil izvršni odbor, ki bo sestavljen iz predstavnikov vlad, ki imajo svoje predstavnike v izvršnem odboru konference. Odbor bo imenoval pod-odboro, ki bodo potrebni za olajšanje njegovega dela in se bo posluževal oseb, ki imajo posebno znanje in izkušnje.

Sedež komisije

Komisiji bo pomagal izvršni tajnik, ki bo vršil one pravice in dolžnosti, ki jih bo komisija določila, z osobjem, ki ga lahko zahteva. To osobje po sestavljeno, v kolikor bo to mogoče, iz uradnikov, ki jih bodo v ta namen na poziv izvšnega tajnika določile sodelujoče vlade.

Stroške, ki jih bo imela komisija in stroške sklicanja prve glavne skupščine bo krila vlada Velike Britanije, ali pa, če bo to komisija zahtevala, jih bo delila z drugimi vladami. Vsa predplačila, ki jih bo plačala vlada, se bodo lahko krila iz prvih članskih prispevkov za organizacijo.

Sedež komisije bo v Londonu. Komisija bo imela svojo prvo sejo v S. Franciscu takoj po zaključku konference Združenih narodov. Odbor bo ponovno sklical komisijo čim preje, potem ko bo organizacija vstopila v veljavo in potem vedno, kadar bo odbor smatral, da je potrebna seja.

Komisija bo prenehala delovati, čim bo izvoljen glavni tajnik organizacije in v tem trenutku bo njeno imetje i z uradne listine prevzela organizacija.

NEMČIJA JE KRIVA...

rosevine Rotterdamske prestolnice, ki so jih povzročili nemški Bombniki, bodo ostale kakor simbol v opustošenih deželah, kjer je vladal nacizem.

Speer, Dönitz, Jodl

Predstavniki poslednje nacistične vlade, ki so sedaj jetniki zaveznikov. Od leve: Dr. Speer, Admiral Doenitz, Div. Gen. Jodl.

Žaloigra letalonosilke «Franklin»

Vsa v plamenih in nevarno nagnjena, daleč od domače luke - Neustrašeni poveljnik Gehres jo reši na čudežen način

New York, junija 1945

«Ena izmed naših ladij je bila težko poškodovana in se vrača v lahko z l astno silo». Tako se je glasilo redko besedno poročilo 21. marca t. l., katero je poslalo poveljstvo ameriške mornavice na Pacifiku. Sele zdaj se je dvignila koprena vojaške tajnosti ki je skrivala do nedavna ta dramatični dogodek pred sve tovno javnostjo.

Usodni trenutek

Bilo je 19. marca, 80 km od japonske obale. Letala so bila pripravljena za napad na Shikoku in Kynshiu, ko se je nenadoma prikazalo izpod nizkih oblakov japonski bombnik in začel bliskovita kroziti nad 27 tisoč tonsko letalonosilko «Franklinom». Vse oči ladijskih topov so bile naperjene proti napadalou toda ta je že uspel odvreči dve 500 kilski bombi.

Prva bomba je zadela ladjo v bližini srednjega krova, druga se je razletela med letali na krovu.

Trideset mož, ki so ostali zaprti med zvitimi vrati, v peklenski brečini 900 stopinj je izgubilo življenje. Ogenj se je medtem razširil na letala in je povročil eksplozije že natovorjenih bomb. Goreči deli letal so se izpremenili v žareč plavž. Piloti so skušali med vijaki, ki so se vrteli z bliskovito brzino, splesati na zvita krila. Porneje so našli nekatere letalce viseti na aparatih, črne in zogleneje.

Kmalu potem je začelo goreti 40.000 galonov bencina za letala in tisoči bomb, ki so bile na ladji. Jeziki temno-modrih plamenov so se dvigali v zrak.

Dušeč dim je pokrival krov, a vendar so nekateri možje mogli izkoristiti nekaj trenotkov za naglo odločitev. Pod varstvom križark in torpedovk so prihitele druge ladje «Franklinu» na pomoč. Ena izmed teh ladij, torpedovka «Miller» je zaman skušala gasiti ogenj s svojimi nezadostnimi črpalkami. Vice-admiral Ralph E. Davison poveljnik divizije, kateri je pripadala tudi «Franklin» se je odločil prenesti poveljniško zastavo na drugo ladjo. Skupaj z vice-admiralom Gerald F. Bogan, ki je bil na ladji kot opazovalec, se je prekrcal na torpedovko Miller. Poočljnik letalonosilke, 49 letni Leslie Gehres, je pa bil umenja, da bi se dala «Franklin» rešiti.

Ostal bi pomenilo tvegati življenje tistih, ki bi se še lahko rešili, toda zapustiti letalonosilko bi dovedlo do iz gube mož, ki so bili zaprti pod krovom. Drzni Gehres, edini poveljnik ameriških letalonosilk, ki je izšel iz vrst navadnih mornarjev, se je odločil ostati. Preživelim ni preostajalo drugega, kot skušati zajeziti ogenj. Gehres je ukazal naj uravnajo stroje na 8 milj.

Junaško vedenje

Nad in pod krovom so mnogi trepetali ob vsaki eksplozivi. Mnogo drugih pa je junaško izvrševalo svoje naloge. Eden izmed teh je bil poročnik Donald A. Garry, veteran, ki je že dvajset let služil v mornarici in ravno tako kot njegov kapetan, pričel svojo karijero kakor navaden mornar. Garry se je štirikrat podal pod krov skozi prezračevalno cev in tako rešil 300 mož.

V trenotku, ko so hoteli prenesti na drugo ladjo ranjence in pilote, je nenadoma eksplodiralo drugo skladišče municije. Plameni in dim so se dvigali več kot 2000 metrov visoko, nosili s seboj človeška trupla in jeklene plošče, ki so letele po zraku kot listje, med brnenjem letal, ki so krožila nad ladjo. Zapuščeni stroji «Franklina» so se ustavili in ladja je obstala negibna, umirajoča.

Iz oblakov so se neprostano pojavljala japonska letala, ogenj iz spremljevalnih ladij pa jih je vedno pregnal. Medtem se je gašenje ognja mrzlično nadaljevalo. Ladja se je že navarno nagibala, ko je uspelo križarki «Pittsburg», privezati jo in odvleči dalje. Z brzino 3 milj na uro se je pričela pot proti domovini.

Požar pojenja

Ljudje pa, ki so ostali na ladji so delali z vnemo, da bi iz ravnal nagnjeno ladjo. Nagnila se je že za 18 stopinj. Morali so mivliti tudi na rešitev moz pod krovom. Na prvi klic se je javilo 250 mornarjev in 75 častnikov, (dva dni na to pa na ponovni klic, že 600 mornarjev in 100 častnikov). Požar na ladji je počasi pojenjal, uspelo je tudi zakuriti en kotel in pognati črpalke. Opoldne 20. marca so že tudi delovali drugi kotli in je križarka «Pittsburg» lahko pustila letalo nosilko, da sama nadaljuje pot. Ladja je sedaj plula z hitrostjo 14 milj na uro.

Preostalo moštvo je preslo iz otopelosti, v kateri je skoro nezavedno izvršilo tolika junaštva, ker jim neumorni Gehres ni dal miru.

24. marca je junaška ladja pristala v nekem oporišču na zahodnem Pacifiku, da bi se pripravila na pot v Pearl Harbor ter na dolgo pot v domovino. Na letalonosilki je bilo še 704 mož.

TRŽASKA KRONIKA

Poštna in brzojavna služba

Poštno in brzojavno ravnateljstvo poroča:

POSTA: Vzpostavljen je poštni promet z delom Istre, bivšo tržaško pokrajino. Reco, Postojno, Ljubljano ter spodnjo Furlanijo. V kratkem bo vzpostavljen tudi poštni promet z Italijo.

REDNA SLUŽBA: Delama se že vrši, v ostalem pa bo čimprej vzpostavljena redna služba poštnih in brzojavnih uradov. Pri tem bodo seveda še ostajale omejitve, katerim bodo prizadete osebe podvržne.

Dva otroka sta se ponesrečila s smodnikom. Enajstletna dečka Corrado Mastromauro, sin pok. Vincenca in Giovanni Passanti, stanujoča v Androna dei Falchi št. 1 sta se igrala s strelivom, ki jima je na neznan način prišlo v roke in ga zažgala. Posledice, so bile opekline na nogah in rokah. Morala sta biti prepeljana na dermatološki oddelek splošne bolnice. Mastromauro bo okreval približno v dveh ali treh tednih.

OBJAVA

Vse osebe, ki poznajo mesta, kjer se nahajajo mine in bombe, morajo to takoj prijaviti na

PUBLIC WORKS and UTILITIES DIVISION, H. Q.
Zavezniška Vojaška Uprava, 13. Korpus.

Izplačevanje invalidske in starostne pokojnine

Od 1. julija t. l. dalje se bo vršilo izplačevanje vseh invalidskih in starostnih pokojnin, ki so bile dosedaj izplacane pri poštnih podružnicah, edinole pri osrednjem poštnem uradu za poštne nakaznice in hranilne vloge. Zaradi čim boljše uteditve pritoka upravičencev pri okencih, opozarjamo, da se bodo izplačevale pokojnine po sledečem abecednem redu:

Zacetnice ABC 1. vsakega meseca; DEF 2; GHI 3; KLM 4; NOP 5; QRS 6; TUV 7; WYZ 8. vsakega meseca.

Besedilo izjave

Besedilo izjave o zaključenih sporazumih za organizacijo Združenih narodov, ki ga je potrdilo 50 vlad, ki so bile zastopane na konferenci S. Francisco se glasi:

«Vlade, ki so zastopane na konferenci Združenih narodov za mednarodno organizacijo v S. Franciscu so potem, ko so se odločile, da bodo ustanovile mernarodno organizavijo pod imenom «Združeni narod, dolčile da bi morala biti sestavljena komisija, ki naj bi izvršila izvesne dolžnosti in fukcije, dokler ne stopi v veljavo listina «Združenih narodov» in ustanova Združenih narodov kot to predviderva listina, sklenile sledeče:

Ustanovljena je pripravljalna komisija Združenih narodov z namenom, da določi začasne sporazume za prvo sejo glavne skupščine, svet varnosti, gospodarskega in socijalnega sveta in sveta za zaupno upravo, za ustanovitev tajništva in za sklicanje mednarodnega pravnega sodišča.

Komisija bo sestavljena tako, da bo v njej po en zastopnik vsake države, ki je podpisala listino. Komisija bo določila lastna pravila o postopku. Funkcije in pravice komisije bo v času, ko komisija ne bo zasedala, vršil izvršni odbor, ki bo sestavljen iz predstavnikov vlad, ki imajo svoje predstavnike v izvršnem odboru konference. Odbor bo imenoval pod-odboro, ki bodo potrebni za olajšanje njegovega dela in se bo posluževal oseb, ki imajo posebno znanje in izkušnje.

Sedež komisije

Komisiji bo pomagal izvršni tajnik, ki bo vršil one pravice in dolžnosti, ki jih bo komisija določila, z osobjem, ki ga lahko zahteva. To osobje po sestavljeno, v kolikor bo to mogoče, iz uradnikov, ki jih bodo v ta namen na poziv izvšnega tajnika določile sodelujoče vlade.

Stroške, ki jih bo imela komisija in stroške sklicanja prve glavne skupščine bo krila vlada Velike Britanije, ali pa, če bo to komisija zahtevala, jih bo delila z drugimi vladami. Vsa predplačila, ki jih bo plačala vlada, se bodo lahko krila iz prvih članskih prispevkov za organizacijo.

Sedež komisije bo v Londonu. Komisija bo imela svojo prvo sejo v S. Franciscu takoj po zaključku konference Združenih narodov. Odbor bo ponovno sklical komisijo čim preje, potem ko bo organizacija vstopila v veljavo in potem vedno, kadar bo odbor smatral, da je potrebna seja.

Komisija bo prenehala delovati, čim bo izvoljen glavni tajnik organizacije in v tem trenutku bo njeno imetje i z uradne listine prevzela organizacija.

GORICA

Plačevanje vojaških podpor

Naznanjamo prebivalstvu goriške občine, da se bo, po odredbi zavezniške vojaške oblasti za Julijsko Benecijo, takoj obnovilo izplačevanje družinskih doklad in vojaških podpor družinam vojakov, vojnih ujetnikov in delavcev v Nemčiji.

Prekinjeno pa bo vsako nadaljne plačevanje podpor družinam tistih vojakov, ki so služili v republikanski fašistični ali v nemški vojski, in tistih delavcev, ki so delali na sovražnikovem ozemlju in ki jim je bila nakazana podpora po dogovoru z nemško vlado.

Takoj bo obnovljeno, z veljavo od 31. marca 1944., plačevanje podpor družinam tistih pogrešancev, o katerih je znano, da so služili pri italijanski vojski v sedaj osvobojenem ozemlju, a ni o njih vesti, in onih katerim je republikanska fašistična vlada ustavila podporo z 31. marcem 1944.

Obnovilo in nadaljevalo se bo tudi izplačevanje podpor družinam vojnih ujetnikov, ki so služili pri italijanski kraljevi vojski in so jih zajeli Zavezniki ali pa Nemci, toda pod pogojem, ce niso poleem zaprosili za sprejem v republikansko fašistično ali nemško vojsko.

Razen tega se bodo dajale pri občinskem podpornem zavodu (E. C. A.) podpore tudi družinam bivših internirancev pri Italijanih ali Zaveznikih in sicer: dnevno 30 Lir za bivše politične internirance in konfinirance, ki so družinski očetje, in 20 Lir za vsakega družinskega člana, ki živi na njihove stroške; 25 Lir za bivše politične internirance in konfinirance — družinske očete — in 15 Lir za ostale družinske člane, če ti živijo skupno v posebnih, za to pripravljenih, zavezniških taboriščih.

Vojaške podpore ne pritičejo družinam pripadnikov italijanske vojske ali vojnih ujetnikov, če imajo ti višji čin od narednika. Takim družinam se bo dala posebna občinska podpora v enakem znesku, kakor bi morala biti vojaška podpora.

Občinski urad za vojne podpore ima svoj sedež v Gorici ulico Garibaldi št. 20/I nadstr. Vojaške podpore se bodo plaševale potom poštnega urada kakor doslej. Upravicenci naj pridejo po denar na poštni urad od prihodnjega 2. julija dalje.

PULJ

Prehrana prebivalstva v Pulju

Zavezniška vojaška uprava je izdala prehranjevalnim ustanovav v Pulju zadostno količino živil za prehrano prebivalstva v področju, ki je pod upravo Zavezniške vojaške uprave, tako da bo vsak prebivalec mogel prejeti predpisano kolicino živil.

Za pravilno razdelitev živil, tako da bo vsak prejel, kar mu pritice, je odgovorna prehranjevalna oblast, kateri naj se predložijo vse pritožbe.

Objavo je izdal poročnik R. Homer, kateremu je poverjena skrb li za njihovo požrtvovalnost.

Obisk gasilcem

Brigadni general J. Scott Elliot DSO. OBE, poveljnik zavezniških oboroženih sil v Pulju, katerega je spremljal podpolkovnik E. Orpwood, pokrajinski upravitelj, je danes obiskal gasilski dom v Zaderski ulici.

Po pregledu gasilskih čet je prisostvoval vežbam na lestvi, gledal vaje s cevmi in poskusno skakanje iz oken na platno. Gostje so bili zelo presenečeni zaradi izvežbanosti gasilcev in so jim čestitali za njihovo požrtvovalnost.

Nogometna tekma v Pulju. Nogometna tekma med moštvom BOFFS iz Trsta in med moštvom londonskega polka «Irish Rifles» so bo vršila na Campo del Littorio. Pulj ob 19 uri v petek dne 29. junija. Prebivalstvo se je vabljeno, da se tekme udeleži.

DIREKTOR:
Por. ALFRED L. GRIGIS
Šef Tiska
Glavni Urednik:
VITTORIO ZANABONI

M. GARNER

ČUDODELNA PLESEN

Vojak Sam je ležal v avtu Rdečega križa. Bil je presiab, da bi se mogel sam obrniti; v nogi, ki je bila zelo zatekla, je čutil bolečino, ki ga je žgala kot živ ogenj.

«Glavo pokonci, prijatelj, takoj bomo v bolnišnici,» ga je tolažila bolničarka in popravila vrečico z ledom, ki mu je hladila vroco glavo.

Govorila je z veselim glasom, toda vedela je, v kakšnem položaju je vojak; prebrala je bila namreč poročilo zdravnika, ki je poslal bolnika v glavno vojaško bolnišnico. Vse je kazalo, da bo moral ta osemnajstletni letalski mehanik umreti: močna infekcija v desni goleni, ki se ni zboljšala, četudi so rano odprli in očistili; zdravljenje s sulfamidi je bilo brezuspešno. Znaki, da je zastrupljenje zelo nevarno, so bili akutna slabokrvnost vkljub dvakratni transfuziji krvi, izguba apetita in teže, slabotno in neenakomerno utripanje srca, stalna visoka temperatura in neznosne bolečine.

Avtomobil je vozil po cesti vzdolž Staten Islanda v New Yorku, zapeljal skozi vrata splošne bolnišnice Halloran, največje vojaške zdravstvene ustanove. Ustavil se je pred večnadstropno glavno zgradbo. Nato so peljali bolnika po hodnikih, mimo pisarn in bolniških sob ter z dvigalom, da je končno prišel v posteljo za stekleno pregrado, kjer ga je čakala posebna bolničarka.

Sam se je komaj zavedel, da so mu porinili v telo iglo, po kateri je počasi tekla v njegov krvni obtok neka bledorumena tekočina. Preden je bila injekcija končana, je Sam prvič po dveh tednih zaspal, ne da bi mu morali dati kako uspavalno sredstvo.

Prihodnjega dne se je že šalil z zdravnikom pri pregledu. «Zelo dobro se počutim,» je rekel. «Kaj bi bilo, če bi mi dovolili jesti?»

Po dveh dn eh je njegova zatekla noga splahnela in je bila videti prav taka kot nekdaj. Tudi bolečine so prenehale. Po enem tednu se je prosto prekladal po posteljі, čez nadaljna dva tedna pa je že hodil brez bergel in bil zopet sposoben za vojaško službo.

Tekočina, ki je vlila po enajstih urah Samu vero v njegovo ozdravljenje, je bilo zdravilo, ki ga imenujemo penicilin, kemikalija, ki nastane v prav majhnih količinah, kadar se razvije na kruhu ali siru plesen. To zdravilo je zelo učinkovito sredstvo v boju proti obicajnim vrstam krvnih zastrupljenj in proti infekcijam, ki nastanejo pogostoma kot posledica ran, dobljenih v vojni. Najmanj petnajst zelo nevarnih vrst bacilov, proti katerim je bilo zdravljenje s sulfamidi brez uspeha, je podleglo učinkom novega zdravila.

Samov primer ni bil prvi v vojski Združenih držav. Učinkovitost tega zdravila so preizkusili v zelo zanimivem zdravljenju dolge vrste nevarnih, kroničnih zastrupljenj v splošni vojaški bolnišnici v Brigham Cityju, mestu v zvezni državi Utah. Kot poizkusne primere za zdravljenje s penicilinom so izbrali ranjence iz bojev na Guadalcanalu, otoku v Tihem morju, katerih velike rane so okužile najrazličnejše vrste bacilov. Razen tega so vzeli še letalce, ki so bili ranjeni v letalskih nesrečah, in ranjence iz bombardiranih postojank na Alaski. Pri zdravljenju vseh teh primerov niso dosegli z vsemi dotedanjimi zdravili nobenih uspehov. Penicilin je pri vsakem bolniku ugodno učinkoval na potek zdravljenja. Zdravniki, ki so videli uspehe, so izjavili: Penicilin je velikega pomena v zdravstvu. Ta oprezna zdravniška izjava pomeni v jeziku navadnih zemljanov, da je učinek zdravila odličen.

V bolnišnico v Brigham Cityju so pripeljali ena in tridesetletnega vojaka, kateremu je krogla iz 30 mm strojnice na vojnem področju v Tihem morju zdrobila nogo. Kos gornjega usnja njegovega čevlja je prišel v rano in povzročil v njej vnetje. Akoravno je dobil že tri ure pozneje zdravniško pomoč, je bil še po petnajstih mesecih v bolnišnici, ker je nastalo zaradi stafilokokov kronično zastrupljenje. Teh bacilov niso mogli uničiti z nobenim zdravilom iz skupine sulfamidov. V bolnišnici v Brigham Cityju so ga začeli zdraviti s penicilinom. Po enem tednu je bila rana čista in zaceljena. Za popolno ozdravitev je rabil dvajset dni.

Več krogel iz strojnice je ranilo nekega devet in dvajsetletnega narednika v tihomorskem vojnem področju Krogle so zdrobile tretjino kosti v nadlaktu in ramenu ter povzročile omrtvičenje živčevja. Takoj so skušali preprečiti zastrupljenje s sulfamidi, po šestnajstih urah pa je dobil ranjenec še zdravniško nego. Toda po petih mesecih je imel narednik še vedno vročino. Streptokoki, stafilokoki, difteroidi in še dve drugi vrsti bacilov so škrili še vedno v nezaceljeni rani. Poslali so ga v vojaško bolnišnico v Brigham City, kjer so ga začeli zdraviti s penicilinom. Njegove rane so se zacelile v šestih dneh.

Neki osem in dvajsetletni letalec je bil ranjen, ko je zadelo letalo ob snežni zamet na letališču. Ko je prišel po petnajstih mesecih v vojaško bolnišnico v Brigham Cityju, je imel zdrobljene kosti v ramenu in odprto rano. Delce letalskega vijaka in ogrodje so zdravniki že prej odstranili iz rane; za njeno zdravljenje so uporabili takoj sulfamide, kosti pa so pritrdili z vijaki. Toda rana se je stalno gnojila in gnoj je tekel iz raznih odprtin. Tudi kost je začela gniti in posamezni koščki so se drobili in prihajali iz rane obenem z gnojem.

Operacije so bile brez uspeha, zatekle rane so se gnojile in bolečine niso pojenjavale. Osem in štirideset ur po začetku zdravljenja s penicilinom so začele otekline izginjati in bolečine so ponehale. Po petih dneh so bile rane čiste in zaceljene.

Ti primeri so pokazali, da je vrednost penicilina mnogo večja kot katerega koli sulfamidnega zdravila.

Dologoletni truda polni poizkusi civilnih zdravnikov so omogočili, da je bil ob vstopu Združenih držav v vojno penicilin že tako daleč, da so mogli zdravniki v vojaških bolnicah izvesti odločilne poizkuse. Ti civilni zdravniki so s svojim zaupanjem v veliko bodočnost čudnega zdravila premagali vse težave, ki jih povzrocajo dolgi poizkusi v laboratorijih. Teh bi zasebne tvrdke nikoli ne izvršile, če bi se že odločile trgovsko izkoristiti novo zdravilo. Bilo pa je še mnogo vazneje, da so ustanovili ti zdravniki v nekaterih zasebnih bolnišnicah posebne oddelke za zdravljenje s penicilinom.

K odkritju penicilina je pomagal goli slučaj. Leta 1929 so pustili v nekem zdravniškem laboratoriju v Angliji preko noči na mizi nekaj skodelic s kulturami različnih bacilov. Drugi dan so ugotovili, da so bacili preko noči poginili. Ko so iskali temu vzrok, so ugotovili, da se je na kulturah razvila neka plesen, ki je bacile ugonobila. Dr. Aleksander Fleming, zdravnik v Marijini bolnišnici v Londonu, je objavil to ugotovitev in izrazil mnenje, da je mogoče upravičeno sklepati, da je skrito v plesni učinkovito sredstvo proti bacilom.

Ta misel je zaposlovala osebje tega laboratorija dolgih enajst let. Ko je nastala v Angliji nujna potreba po sredstvu, ki bi pri zdravljenju ran, dobljenih na bojiscih pri Dunkerku in ob bombardiranjih angleških mest, uničevalo najrazličnejše vrste bakterij, je začel dr. Howard W. Florey s skupino zdravnikov v Oxfordu resno preučevati plesnobo, pri kateri nastaja penicilin. Uspehi tega preučevanja so bili presenetijivi. Pokazali so popolnoma jasno prvovrstno zdravilno vrednost penicilina. Zdravniki so izjavili, da je to novo sredstvo visoke kemoterapevtične vrednosti in mogoče bolj učinkovito kot sulfamidi. Dr. Florey je nadaljeval svoje delo s podporo Rockefellerjeve ustanove in je odšel 1941 v Združene države, da bi pokazal na ameriških merodajnih mestih dosežene uspehe.

(Konec prihodnjič)